

Ramon Pinyol i Torrents

Ramon Pinyol i Torrents, nascut a Olesa

de Montserrat el 1953, va estudiar filologia hispànica a la Universitat Autònoma quan els alumnes començaven la carrera havent fet en el millor dels casos algun curs de llengua catalana fora d'hores i pràcticament mai res de literatura. Tanmateix, presentava ja els primers anys d'estudiant molt bones aptituds per, una vegada llicenciat, el 1977, iniciar la carrera docent i investigadora que el portaria, el 1979, a ser professor de batxillerat de llengua i literatura catalanes, i catedràtic també de batxillerat una vegada doctorat, el 1992. Més endavant va ser professor associat del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona, el curs 1992-1993. El curs següent va passar a ser professor de la Facultat de Traducció, Educació i Ciències Humanes de la Universitat de Vic, i d'ençà de l'any 2007 és també director de la Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la mateixa Universitat de Vic.

En el moment crucial de la introducció de la llengua i de la literatura al cor mateix de l'ensenyament secundari, hi va contribuir, a part de com a docent, amb la participació directa en l'elaboració de bons manuals, partint pràcticament de zero.

La seva docència i la seva activitat investigadora universitàries s'han centrat en la literatura i la cultura vuitcentistes en general i en l'obra de Jacint Verdaguer en particular: en l'estudi i l'edició de l'obra i en la de la repercussió internacional coetània i posterior. Amb molts punts de confluència amb aquests temes, ben reflectits en la quarantena de ponències i comunicacions presentades en congressos i simposis i en les publicacions successives, ha fet nombrosos estudis d'història de la traducció i de la recepció de diversos autors del segle XIX i XX a Catalunya.

És de remarcar la seva participació personal i constant, des de la Universitat de Vic i en col·laboració regular amb els departaments de Filologia Catalana de les altres universitats dels Països Catalans i amb la Societat Catalana de Llengua i Literatura de l'Institut d'Estudis Catalans, en la creació i en les activitats subsegüents de plataformes adequades per al desenvolupament dels estudis del segle romàntic de què la universitat

catalana estava mancada: singularment en les de l'*Anuari Verdaguer* (revista dedicada als estudis vuitcentistes, creada el 1986), al consell de redacció de la qual està vinculat des del primer moment, i en les de la Societat Verdaguer, creada el 1990 per a la promoció i estímulo dels estudis vuitcentistes i dels de la repercussió de la literatura i la cultura catalanes al llarg del segle XIX i fins als nostres dies. Ramon Pinyol ha participat, molt sovint amb contribució científica, en l'organització dels vuit col·loquis Verdaguer (entre 1986 i 2011, i participa en el que hi ha convocat per al novembre d'enguany, sobre «1714. Del conflicte a la història i el mite, la literatura i l'art»); ha participat també en l'organització de les nou Jornades d'Intercanvi Cultural (a diferents indrets dels Països Catalans i a Grècia, 2006-2013) i en la de les dues Jornades sobre l'edició de textos anteriors a les normes de l'Institut (Barcelona, 2007 i Vic, 2011). Ha dirigit tres excel·lents tesis doctorals sobre matèria verdagueriana, una de llegida el 2012, «*Flors del Calvari*» de Jacint Verdaguer: estudi i edició, en curs de publicació a la col·lecció de l'edició crítica de les obres de Verdaguer, i les altres dues el 2013, *La recepció de Verdaguer a França: traductors i traduccions* i *La traducció i la recepció de «Canigó» des de la seva publicació fins a la Guerra Civil (1886-1936)*, i és codirector d'una altra sobre *Maria de Cañellas (1874-1952). Biografia intel·lectual d'una escriptora i activista social*.

Va participar, mentre va estar en vigor, en la Xarxa Temàtica de «La Renaixença», sota la direcció primer del doctor Joaquim Molas (1996-1998 i 2000-2001) i després del doctor Pere Farrés (2002-2003). Ha coordinat el grup de recerca Edició de Textos Literaris Contemporanis i actualment coordina el de Textos Literaris Contemporanis: Estudi, Edició i Traducció. Ha dirigit els projectes «Jacint Verdaguer: edició crítica, fonts, context i recepció» i «Verdaguer: edició crítica i recepció hispànica i internacional», i ara dirigeix els de «Textos literaris contemporanis: estudi, edició i traducció» i «L'obra i la figura de Jacint Verdaguer: elaboració d'edicions crítiques i filològiques i estudi de llur recepció nacional i internacional coetània i posterior».

En totes les institucions i plataformes esmentades o al·ludides ha desenvolupat i desenvolupa una sòlida tasca investigadora i orientadora de la investigació, de la qual, entre altres resultats remarcables, cal esmentar els següents: 1) els articles publicats, amb regularitat, sobre l'obra de Jacint Verdaguer i la seva repercussió, i sobre altres temes contemporanis (com, per exemple, traduccions d'obres literàries angleses al català entre 1868 i 1910), a l'*Anuari Verdaguer* i en diverses revistes indexades (*Rassegna Iberistica*, *Catalan Writing*, *Quaderns. Revista de Traducció*, *Catalan Historical Review* i *Bulletin Hispanique*, entre d'altres); 2) els estudis monogràfics verdaguerians com el que, resultat de la tesi doctoral llegida el 1992, precedeix l'edició crítica de *Pàtria* (2002) de Jacint Verdaguer; la «Introduction» a *Selected Poems of Jacint Verdaguer* traduïts per Ronald

Puppo (Chicago, 2007); el capítol sobre Jacint Verdaguer del *Panorama crític de la literatura catalana* (2009), dirigit pel doctor Enric Cassany, i l'estudi «Sobre la difusió americana del poeta Jacint Verdaguer», inclòs al volum III d'*Escribir y persistir. Estudios sobre la literatura en catalán de la Edad Media a la Renacimiento* (Buenos Aires, 2013, edició digital), coordinat per Vicent-Josep Escartí; 3) els altres estudis monogràfics vuitcentistes i del segle XX, entre els quals cal esmentar el capítol sobre «Les traduccions de literatura polonesa a Catalunya fins a 1939» de l'*Almanach Katalonski* (Cracòvia, 2007), editat per T. Eminovicz-Jaskowska i A. Sawicka; els capítols «Literatura, ideologia i política. A través de la història dels Jocs Florals» i «Els dos Jocs Florals de Barcelona de 1888», inclosos, respectivament, a *Barcelona i els Jocs Florals, 1859. Modernització i romanticisme* (2011) i a *Joc literari i estratègies de representació: 150 anys dels Jocs Florals de Barcelona* (2012), tots dos llibres a cura de Josep M. Domingo; les col·laboracions al *Diccionari de la literatura catalana* (2008), dirigit per Àlex Broch, i al *Diccionari de la traducció catalana* (2011), dirigit per Montserrat Bacardí i Pilar Godayol, i «Notes sobre l'activitat editorial d'Antoni López Llausàs abans de la guerra civil» (amb Manuel Llanas), a *La literatura catalana contemporània: intertextos, influències i relacions*, editat per Montserrat Bacardí, Francesc Foguet i Enric Gallén, i 4) la contribució a la fixació dels criteris d'edició de textos prefabrians i llur aplicació a l'edició de diverses obres, singularment a les de Jacint Verdaguer: les publicades en vida de l'autor (*Pàtria, Montserrat. Llegendari, cançons, odes*), per a la col·lecció de les obres completes promoguda per la Societat Verdaguer i per al volum quart i darrer de *Totes les obres* (2006) de Jacint Verdaguer, coordinat pels doctors Joaquim Molas i Isidor Cònsul: la *Poesia dispersa (1864-1902)*, les obres només publicades pòstumament (*Perles del Llibre d'Amic e Amat*, entre d'altres) o les inèdites (*Jesús Amor, Cor de Jesús*).

La motivació i la capacitat d'iniciativa, de gestió i de direcció de la recerca i de treball en equip del doctor Ramon Pinyol en els estudis d'història de la literatura catalana contemporània queden ben reflectides en tots els mèrits aquí resumits, per la qual cosa considero, tot parlant en nom de la Secció Històrico-Arqueològica, que seria oportuna i enriquidora per a l'Institut la seva incorporació com a membre numerari.

Text llegit pel senyor Manuel Jorba i Jorba en el Ple del dia 20 de gener de 2014